

Vēl viens ļoti īsi, es pieņemu, atbildams jautājums par iekšpolitisko saimniecību un partijām. Valsts prezidente šī gada visaktuālākās tēmas kontekstā par drošības likumu apturēšanu, nepublicēšanu kā vienu no motīviem runāja par oligarhu ietekmes ja ne apdraudējumu, tad bažām par oligarhu iespējamo ietekmi. Vai jūs uzskatāt, ka uz Latvijas partijām – un kurām, un ciktāl jūs varat konkretizēt – pārāk liela ietekme no oligarhiem vai kaut kā, kas varētu saukties par oligarhiem, ir, un kā to mazināt? **Zatlera kungs?**

[01:04:44] **Zatlers:** Mēs ļoti daudz runājam par vārdu „ietekme”, un, jo vairāk mēs šo vārdu „ietekme” pieminam, jo vairāk tam, kam mēs šo ietekmi piedēvējam, tā tiešām arī ir. Tā ir normāla parādība, no kuras mēs paši nenojaušam, kas mēs radām to mītu. Man nav personīgi nekādu datu, jo es arī nekādu ietekmi uz sevi šajās četrās dienās vai piecās, grūti pateikt... **Nē, nē, ne uz sevi, es par partijām un par politisko saimniecību.** Redziet, nesen atkāpās no amata Blērs. Un bija ļoti liela diskusija angļu televīzijā par to, kā tiek finansētas partijas, un tur izskanēja dažas tēzes, kas mūsu sabiedrībā vispār nav pieņemamas. Pieņemsim, ka demokrātija bez līdzekļu savākšanas nav iespējama, ka tā ir maksa par demokrātiju. Par tādām lietām mēs pat vēl neesam gatavi diskutēt sabiedrībā. Bija ļoti daudz pārņemts par to, kā leiboristus finansē, piemēram, arodbiedrību biedri, un viņi teica, ka tas ir beidzies, jo arodbiedrības vienkārši ir kļuvušas daudz vājākas. Un tika pateikts arī viens cits moments, ka visās valstīs notiek diskusija un problēmas, kādā veidā katra valsts iekšēji vāc šos līdzekļus savai politiskajai darbībai, demokrātijas nodrošināšanai. Jo, ja nav šo līdzekļu, ja mēs nezinām skaidrus noteikumus, kā šie līdzekļi tiek savākti, tad, protams, var iestāties anarhija vai arī visatļautība. **Bet oligarhija? Vairāk tā kā mīts? [01:06:17]** Redziet, es domāju, ka mēs... **Jā vai nē?** Klausieties, es par oligarhiem patiešām neko nezinu... **Skaidrs.** ... un negribu arī zināt.

Varbūt būs jāzina! Endziņa kungs, jūsu versija?

Endziņš: Nu, man liekas, ka es jau esmu izteicis savu viedokli šajā aspektā. Es gan domāju, ka pēc 72.panta izmantošanas, kad šie abi Saeimā pieņemtie likumi, neskatoties uz valsts prezidentes iebildumiem, tika akceptēti, ir ļoti laba mācība, kā arī vairāk nekā 200 000 pilsoņu paraksti, lai iniciētu referendumu, par to liecina. Man liekas, ka, jo vairāk izgaismoti visi šie procesi būs gan saistībā ar partiju šo savākto naudu savai darbībai, ka tagad tā lieta būs daudz nopietnāka. Un arī tas, ka tomēr ir realitāte, ka ir gan Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs pastiprinājis savas aktivitātes, gan arī Ģenerālprokuratūra, es domāju, ka no tā secinājumi neapšaubāmi tiks izdarīti. [01:07:36] Es neesmu tāds optimists, lai teiktu, ka, lūk, korupciju vispār varētu izskaust un arī kaut kādu ietekmi, jo arī vecajās demokrātiskajās valstīs nereti uzliesmo viens vai otrs skaļš korupcijas skandāls. Bet maksimāli to ierobežot – neapšaubāmi tas tomēr ir mūsu kopīgos spēkos.

Paldies! Kalnietes kundze, vēl piebildes?

Kalniete: Es vēl papildināšu, ko Zatlera kungs jau minēja, par vēlēšanu kampaņu finansēšanu, par politisko partiju finansēšanu. Ir visdažādākie modeļi. Un tomēr arvien vairāk un vairāk Eiropā ir to valstu, kurās politiskās partijas tiek pilnībā vai daļēji finansētas no valsts budžeta. Un, ņemot vērā to, cik Latvija ir maza valsts, es domāju, ka mūsu vēlētajiem daudz lētāk izmaksātu finansēšana no valsts budžeta, nekā tā situācija, ka tomēr pastāv zināms politiskais pasūtījums. **Tātad pozīcija, ko varētu prezidents... [01:08:40]** Jā. Vēl es gribētu piebilst, ka nepietiek tikai ar politisko partiju finansēšanu no valsts budžeta, ir jābūt ļoti stingriem kontroles mehānismiem, mehānismiem, kas arī pārbauda. Un, protams, ka tas dotu pilnīgi vienlīdzīgas iespējas visām politiskajām partijām.

Paldies! Iesim tālāk. Endziņa kungs drusku jau aizgāja tiesībsargāšanas iestāžu virzienā, un jautājums, kuru ir jāsāk atbildēt jums kā jurisprudences un tieslietu speciālistam, Vaira Viķe-Freiberga, lai cik daudz darītu ar ārpolitiku un vēl daudz ko, patiesībā savas prezidentūras laikā ir diezgan daudz arī akcentējusi tiesībsargāšanas lietas. Tiesībsarga likuma projekta virzīšana bija viņas iniciatīva, ļoti lielu ažiotažu viņa izraisīja pirms vairākiem gadiem, runājot par saiknēm starp advokātiem, tiesnešiem, prokuroriem un visām problēmām ar korupciju tieslietu sistēmā. Ja jūs kļūtu par prezidentu, ko jūs redzat par izdarāmu prezidenta amatā, lai vairotu tiesiskumu, trešās varas stiprumu un tamlīdzīgas lietas Latvijā?

[01:09:50] **Endziņš:** Redziet, man liekas, ka diezgan daudz jau tiek darīts pašreiz. Pirmām kārtām, ja šie spriedumi ir publiski pieejami, ja cilvēks var izlasīt visu šo argumentāciju, jo, ja nav, ja tikai masu medijos tiek pasludināts, ka, lūk, tur tāda persona, par kuru bija pamatotas aizdomas, ka tā ir kukuli ņēmusi vai devusi, vai kas tamlīdzīgs, un, teiksim, tiek attaisnota, vainīga tiesa. Bet, manuprāt, ir arī šī kvalifikācija gan izmeklēšanas ziņā, lai būtu šie juridiskie pierādījumi pareizi nostiprināti, kurus tad arī tiesa varētu ņemt vērā. **Ko prezidents var darīt?** Ko prezidents var darīt? Prezidents var tomēr sekot tiem procesiem, kas notiek, un, galu galā, prezidents ir tas, kurš arī pieņem zvērestu no tiesnešiem. **Var arī nepieņemt.** Nu, acīmredzot, ja tiešām ir objekts pamats, tad varētu arī nepieņemt. Bet man arī liekas, ka arī dialogs ar pašiem tiesnešiem, un nevar, protams, ņemt un apvainot visu tiesu sistēmu vai prokuratūras sistēmu, vai iekšlietu sistēmu, ka tur nekas netiek darīts. Man liekas, ka ir arī tāpat...

Jā, jā, bet paliksim pie tā, ko prezidents var darīt, jo vērtēt mēs varam bezgalīgi un stundām ilgi. Paldies! Kalnietes kundze?

[01:11:31] **Kalniete:** Pie tiesiskuma nostiprināšanas, es domāju, ka mūsu prezidente vairākkārt ir ļoti atklāti runājusi par tām problēmām, kas pastāv tiesu sistēmā, un, manuprāt, arī nākamajam prezidentam vajadzētu tikpat atklāti un drosmīgi runāt par trūkumiem, kas ir novēršami. Jo tikai kritika palīdz virzīties uz priekšu. **Nu, sakaitina arī brīžiem tos, kas nejūtas pamatoti...** Nē, nu, protams, kam tad kritika... jums jau arī droši vien nepatīk, man arī kritika nepatīk. Nākamais, ko arī valsts prezidents varētu darīt, pievērsties tām jomām – tieši ar savu klātbūtni, ar savu vērtējumu -, kas mums vēl arvien sirgst, un viena no tām ir saistīta ar probāciju, ar mūsu iekšlietās, ar cietumu sistēmu, jo tur, protams, vēl daudzas lietas ir sakārtojamas, daudz kas ir izdarīts, bet vienmēr... **Piebilde, ka tās ir tieslietas šobrīd, probācija un cietumu lietas. [01:12:24]** Jā, un trešais, ko es domāju arī, kam valsts prezidents varētu daudz vairāk pievērsties, visām tām lietām, kas ir saistītas ar tiesību situāciju, ģimenes tiesībām, bērnu tiesībām, kā tas tiek no valsts iestāžu puses pārraudzīts... **Darīts vai nedarīts.** Tieši tā.

Zatlera kungs!

Zatlers: Atbildēšu ļoti īsi – skatīties, lai tiktu ievērots princips „viens likums visiem”. **Un tur, kur nav, tur dzindzināt trauksmes zvanus.** Tieši tā.